

A 4—5. OSZTÁLY KÖZÜTTI ÁTMENET MEGKÖNNYÍTÉSÉRE ALKALMAZOTT ELJÁRÁSAINK

A bevezetése óta eltelt négy tanév igazolta a tanterv létjogosultságát.

A Tanterv és Utasítás előírásainak helyes alkalmazása megmutatja a megvalósításához elengedhetetlen szubjektív nevelési tényezők szerepének fontosságát. A megvalósítással egyidejűleg kezdtük keresni a korszerű tananyag közvetítéséhez az új oktatási formákat, módszereket, nevelési eljárásokat. Közben megváltoztatni próbáltuk a megszokotthoz kötődő szemléletünket.

A két tagozat nevelői között szoros munkakapcsolat alakult ki, amely kiterjed a tanulók jellemzésére, nevelési eljárások összehangolására, oktatási módszerek fejlesztésére és a kölcsönös látogatásra. Iskolánkban mindkét tagozat részéről megszűnt a felelősség áthárítása.

Gyakorló iskolánkban objektív tényezők is segítenek abban, hogy a felsőtagozati oktatás-nevelés hatékonyságának magasszínvonalú alapját megadhassuk. Az ének, a testnevelés, a rajz és a gyakorlati foglalkozás tanítása szaktanári rendszerben folyik. A nyolc tanév elteltével határozottan állítható az alsótagozati szaktanári rendszer főlénye az egytanús koncepcióval szemben. A nevelés oldaláról tekintve: konkrétan megvalósítja a szocialista nevelés egyik alapelvét, a kollektívizmust. A családban, s a távolabbi környezetben, vagy az intézményes nevelés első fokozatát megvalósító óvodában sem egy személytől éri nevelői befolyás a gyermeket, mert közösség tagjai végzik a személyiségfejlesztő tevékenységet.

A 4. osztályból az 5. osztályba való átmenet megkönnyítésére konkrét eljárásokat dolgoztunk ki.

A tanulók nevelési felkészítését a következőképpen végezzük:

- Negyedik osztályosaink olyan szakórákat látogatnak az ötödik osztályban, amelyeknek anyaga a környezetismereti anyag tartalmára épül.
- A kartársak megnézik és megbeszélik az értékelés realitása érdekében egymás ellenőrző és értékelő módszerét.
- A tantervi anyag elsajátítása közben kihangsúlyozzák a koncentrikus és lineáris felépítés szempontjából lényeges részeket.
- A leendő osztályfőnökök kijelölése már félévkor megtörténik. A negyedik osztályvezetőkkel gyakori tapasztalatcserét folytatnak, hogy az osztályközösség és az egyének jellemét, szokásait megismerjék. Találkoznak leendő osztályuk tagjaival, akik így a felső tagozatos életüket félelem és gátlás nélkül — vagy legalábbis csökkentve — kezdenek.

Az alsótagozati szaktanári rendszer és az alsótagozat előkészítő feladatainak megoldása nem lenne önmagában elégséges. Hiába ismernének tanulóink többféle tanáregyéniséget, ha a felső tagozati oktató-nevelő munka nem segítené ugyanúgy az átmenet problémáinak megoldását. A felső tagozatban dolgozó pedagógusok részéről helyes, ha az alsótagozat nevelési és oktatási programját ismerik.

Iskolánk nevelőtestülete határozatot hozott, amely szerint a megengedett keretek között próbálja megoldani az átmenet problémájából adódó nehézségeket:

Az ötödik osztályba kerülő tanulókat szeptember hónapban nem osztályozzuk. Az osztályzat formájában történő értékelés elmaradásából felszabaduló idő a következő célokra fordítható:

- A belépő szaktárgyak nyelvét tanítják meg.
- Bemutatják a felkészülés helyes módját.
- Együtt tanulnak a tanulókkal.
- Mintafeleléseket tartanak.
- Sikerélményekhez juttatják a tanulókat.

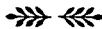
A kétéves tapasztalat igazolta terveink létjogosultságát. Az eljárás hasznosságát a statisztikai adatok igazolják. Példaként említem meg az összehangolt nevelői munka és a tárgyi-lagos osztályozás bizonyítására idei ötödik osztályaink tanulmányi átlagát:

5./a.		5./b.	
4. o. félévkor:	4,4	4. o. félévkor:	3,8
4. o. év végén:	4,3	4. o. év végén:	3,9
5. o. félévkor:	4,1	5. o. félévkor:	3,6

A csökkenés egészen minimális. A 4. és 5. osztály közötti átmenetet a szeptemberi előkészítő idő helyes felhasználása megkönnyíti. Megtanulják a szaktárgy szókincsét, elsajátítják kifejezéseit. A követelmények és az orthoni tanulás módjának ismertetése helyes felkészülésre nevel. A próbafelélések tartalmi bírálata biztonságot ad a tanulóknak. A tanár értékelő megjegyzései tájékoztatják a követelmények szintjéről. Ugyanakkor elsajátítják a saját munkájukkal kapcsolatos igényességet. Önmagukat ellenőrizhetik a felkészülés és az értékelés során. Az egyes szaktárgyak oktatása és a nevelési eljárások egységes rendszere kölcsönösen előbbre viszi a pedagógus és a tanulók aktív tevékenységét.

Az általános iskola két tagozata csak a legszorosabb együttműködésben tudja megoldani a számára előírt oktatási és nevelési feladatokat.

POZSGAI VIDÁNE
Tanítóképző Intézet, Győr

NEMZETKÖZI SZEMLE

(Az Országos Pedagógiai Könyvtár anyaga alapján)*

AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A SZOVJETUNIO MINISZTER-TANÁCSÁNAK HATÁROZATA AZ ÁLTALÁNOSAN KÉPZŐ KÖZÉPISKOLA MUNKÁJÁNAK TOVÁBBI JAVÍTÁSÁRÓL. = Pravda, 1966. No. 323. 1—2 p.

A határozat hangsúlyozza az általánosan képző középiskola megnövekedett szerepét a tudomány és technika rohamos fejlődésének korszakában. Megállapítja, hogy ez az iskola-típus továbbra is általánosan képző politechnikai munkaiskola marad, melynek legfőbb feladata az oktató-nevelő munka színvonalának emelése, s az ifjúság felkészítése a közhasznú munkára. *Rámutat arra, hogy az 1970-ig megvalósítandó kötelező középfokú oktatás milyen feladatokat ró a pedagógusokra.* A korszerű tudomány eredményeinek megfelelően át kell dolgozni a tanterveket és óraterveket. *Már a 4. osztálytól kezdve rá kell térni a szakrendszerű oktatásra, és meg kell szüntetni a tanulók túlterhelését.* Ezzel kapcsolatban meghatározza a kötelező maximális óraszámot is (1—4. osztályban heti 24, 5—10. osztályban pedig heti 30 óra). Az iskolákat feljogosítja arra, hogy a 7. osztálytól kezdve fakultatív tantárgyakat vezessenek be, felszólítja a kolhozokat, szovhozokat és iparvállalatokat, hogy nyújtsanak nagyobb segítséget a politechnikai képzéshez, az iskolák anyagi bázisának megerősítéséhez. Foglalkozik az iskolai párt- és komszomolszervezetek megnövekedett szerepével, a pedagógusok tekintélyének növelésével és életkörülményeik megjavításával.

ÚJ DIDAKTIKAI KÍSÉRLETEK

A szovjet sajtó hasábjain széles körű vita bontakozott ki az oktatás módszertani problémáiról, s ezen belül az alsó tagozati oktatás feladatairól és helyéről a nyolcosztályos iskola általános és politechnikai képzésének rendszerében. A vitát L. Zankov professzor 1962-ben írt cikke indította el. A *Narodnoe Obrazovanie* 1966. 12. számában Zankov professzor ismerteti további kutatómunkáját, melynek legfőbb célja, hogy tudományos eszközökkel feltárja az oktatás és a tanulók fejlődése közti valódi kölcsönhatásokat. Véleménye szerint az oktatást magasabb színvonalon a követelmények állandó fokozásával kell megvalósítani. *Csak az olyan oktatási folyamat szolgálhatja a gyermekek gyors és intenzív fejlődését, amely rendszeres és megfeszített szellemi munkát igényel.* Ezzel az alapelvvel szoros kapcsolatban fejt ki elgondolásait a tananyag elsajátításának gyorsabb üteméről. *Több éves kísérletei alapján bizonyítja annak lehetőségét és szükségességét, hogy a 4 éves alsó tagozati oktatás jelenlegi tantervét — a tanulók túlterhelése nélkül — három év alatt el lehet végezni.* Ennek megfelelően az alsó tagozati osztályok óratervét is három évre tervezi.

(A fordítás száma: D 18451.)

* A fordításokat a budapesti pedagógusok személyesen, a vidékiek pedig könyvtári kölcsönzés formájában igényelhetik az Országos Pedagógiai Könyvtártól. (Budapest, V., Honvéd u. 19.)